

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 rid. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnisti v
Maribor.

Odprište reklamacije
so poštnine proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pisom, na katera se želi odgovor, naj se prdene primerna poštna znamka.

Na anonimne dopise se ne oziramo.

Nefrankovana pisma, se ne sprejemajo.

Rokopisi in na osem poslani knjige se ne vračajo.

IX. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 4. in 5. avgusta meseca v Celju.

In zopet se je dovršila velpomenljiva učiteljska IX. glavna skupščina „Zaveze“ v srcu zelene Štajerske, v divnem Celju. Dasiravno nam mesto Celje ni pokazalo svojega prazničnega lica, vendar smemo ponosni biti na sprejem, kojega smo doživeli v celjskem „Narodnem domu“. Sprejem bil je pač tih a iskren, saj smo bili prepričani, da so nas sprejela srca naših bratov in sester — celjskih Slovencev. Nekaj učiteljev došlo je že v torek dne 3., a jutranji vlaki dne 4. pripeljali so večino zborovalcev. „Narodni dom“, to lično vseslovensko prostorno poslopje bilo je skoraj polno zborovalk in zborovalcev. Udeležba je bila res ogromna, da ni dosti primanjkovalo do števila 300. Posebno častno so bile zastopane gospice učiteljice. Čast jim!

Ob 10. uri je imel upravni odbor sejo, v kojoj se je sklepalo o dnevnem redu delegacije in glavnega zbora ter o drugih od zadnje seje došlih stvareh. — Po odborovi seji bila je v mali dvorani zborovanje delegacij. Delekatje so se skoro polnoštevilno zbrali, le prav malo smo jih pogrešali.

Gosp. predsednik L. Jelenc srčno pozdravi zborovalce tako-le:

„Slavna delegacija!

Na povabilo upravnega odbora „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ zbrali ste se danes gospodje delegati in gospice delegatkinje na bregovih bistre Savinje v Celju, da Vam položimo račun o svojem delovanju v minuli upravni dobi; zbrali ste se, da sodite, smo li delovali v Vašem smislu, storili vse, kar je imelo biti v prosep našega šolstva, v povzdigo našega stanu in našega ugleda. V tem pogledu stopi upravni odbor oziroma direktorij z mirno vestjo pred slavno delegacijo. Pripomniti pa moram vendar, da upravni odbor nima legislativne oblasti. Ta lahko prosi, nasvetuje, stavi predloge na merodajnih mestih v dosego svojega smotra, a svojim ukrepom ne more dati zakonite veljave. To pa pripomnim zato, da se nam ne bo štelo v zlo, da nismo mogli realizirati vseh lansko leto v Opatiji sprejetih resolucij gledé na podržavljenje šole. V tem strmljenju stoji slovensko učiteljstvo osamljeno, o čemer se bode prepričala slavna delegacija iz poročila gospoda tajnika.

Zbrali ste se pa tudi, velecenjena gospoda, da daste novemu upravnemu odboru navodilo za prihodnje delovanje. K složnemu delu naj se pa združijo ž njim tudi vsa društva, katera zastopate, v dosego vzvišenega našega smotra: v razvitek in napredek našega ljudskega šolstva, v povzdigo našega stanovskega ugleda, pa tudi v zboljšanje

našega gmotnega stanja, da bomo potem lahko zvrševali svojo vzvišeno nalogo sebi v čast, ljubljenu nam narodu pa v korist.

Slavno delegacijo pozdravljam najpristréneje ter otvorim zborovanje zavezine delegacije“.

Potem pozove gospoda I. tajnika, da poroča o delovanju „Zaveze“.

Tajnik gospod Česnik poroča imenom odbora o delovanju direktorija in v obče o delovanju „Zaveze“ same od zadnje glavne skupščine tako-le:

„Zaveza“ šteje sedaj 31 društev. Na novo je pristopilo krčko učiteljsko društvo dne 22. junija 1897. Direktorij je imel v tem času 7 sej, namreč 24. septembra, 5. novembra 1896, ter 7. januarija, 1. aprila, 14. aprila, 16. maja in 29. julija t. l., pri katerih so se obravnavale tekoče stvari.

Ravnikarjev govor poslal se je v ponatis vsem slovenskim listom. Odposlali smo ga tudi vsem slovenskim oziroma hrvatskim deželnim in državnim poslancem. — Najmanj všeč je bil ta govor uredniku „Soče“, ki je prav po nepotrebnem pristavil svoj dostavek. Temu dostavku je „Zaveza“ odgovorila s primernim popravkom, kateremu pa je uredništvo zopet pristavilo ne ravno ljubeznjiv pristavek.

V svrhu solidarnega postopanja vsega avstrijskega učiteljstva gledé izboljšanja gmotnega stanja stopila je „Zaveza“ v dogovor z vsemi deželnimi učiteljskimi društvi avstrijskimi, ter jim ob enem poslala vsprejete resolucije. Nemška društva se temu povabilu k vzajemnemu delovanju niso odzvala, razun „Deutsch-österr. Lehrerbunda“, ki je pa samo objavil naše resolucije. Češka deželna učiteljska zveza nam je pa odgovorila, da je zoper poddržavljenje šole. Tako smo v tem oziru čisto osamljeni in kot takim nam ni mogoče v tem pogledu kaj uspešnega doseči. Sploh so se pa nemški učitelji pri zadnjem zborovanju v Dunajskem Novem mestu izjavili zoper poddržavljenje ljudske šole.

V zmislu sklepa glavne skupščine naročilo se je odborniku gospodu Bergincu, da sestavi prošnjo zaradi prepovedi goriškega deželnega šolskega sveta, da učitelji ne smejo opravljati službe občinskega tajništva. Ker pa došla prošnja ni povsem ugajala, sestavil je direktorij novo pritožbo, ki se je potom deželnega šolskega sveta goriškega uložila naravnost na visoko c. kr. učno ministerstvo. Prošnja se je ponatisnila v društvenem glasilu — in je torej slavnej skupščini znana. Dasi posrednje — je vendar imela uloga povoljen uspeh.

Na banko „Slavijo“ uložila se je prošnja za odstotke od onih učiteljev, kateri so pri njej na življenje zavarovani. Na to ulogo ni bilo še nikake rešitve. Gosp. zavezin predsednik se je pooblastil, da se osebno obrne do banke „Slavije“, kajti tu se gre za lepo svoto.

V svrhu ustanovitve društva „Samopomoč“ za slovensko učiteljstvo, stopil je direktorij v dogovor s štajarskim društvom „Selbsthilfe“, ki je poslala svoja pravila in razne tiskovine v pogled. Direktorij se je o tem večkrat posvetoval in je prišel do pričanja, da v področju „Zaveze“ ni mogoče ustanoviti takega društva, pač pa kot samostojno društvo, ki bi lahko mnogo uspešneje delovalo. „Zaveza“ ima že zdaj toliko dela, da ga je jedva mogoče zmagovati. Letos imamo čez 300 opravičnih števil pri „Zavezi“ in to pomeni že nekaj. Sploh pa bi ob tej priložnosti opozoril slavno skupščino, da se z raznimi, dostikrat neizpeljivimi predlogi ne nalaga prihodnjemu direktoriju preveč dela, ampak da se čast gospoda omeji na najnujnejše in najpotrebnejše.

Na izjavo udanosti, katero je „Zaveza“ ob priliki glavne skupščine v Opatiji javila Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju, došla je Najvišja zahvala potom slav. c. kr. okrajnega glavarstva v Voloskem (z dne 28. septembra 1896).

Urednik gosp. Gabršček naznanil je „Zavezi“, da bi rad sam izdal „Volarič-eve pesmi“, naj torej „Zaveza“ to njemu odstopi. To se je gosp. Gabrščeku dovolilo s pristavkom, da se — z ozirom na to, da je to stvar „Zaveza“ sklenila — skladbe tiskajo pod firmo „Zaveze“.

„Slovenec“, glasilo kranjske duhovščine, je bil zgradil učiteljstvu „most za osle“. A namen se ni posrečil. Na poziv „Zaveze“ uposlala so skoraj vsa učiteljska društva krepke izjave, v katerih so odločno označila svoje stališče napram „Slovenčevim“ težnjain ter mu blagodušno prepustila porabo dotičnega mostu. — Na Štajerskem so se sicer nekateri gospodje nekoliko krhali, češ, ne zanašajmo kranjskega prepira na Štajersko! Ali ta odgovor ni umesten. Prepira res ni treba, pač pa se moramo braniti, ako nas kedo napade. In v odporu moramo stati vsi kot jeden mož. Brez discipline se ne doseže ničesar. Ravno gledé na versko šolo in na druge take težnje moramo biti na jasnem. Polovičarstvo tukaj ni na mestu. Prepira torej ni treba, pač pa je potrebno, da določno označimo svoje stališče v prepornih zadevah.

Na podlagi sklepa glavne skupščine pozvalo se je učiteljsko društvo za goriški okraj ter učiteljsko društvo za celjski in laški okraj, naj delate na to oziroma naj sami skušati ustanoviti posebno društvo za zgradbo učiteljskega konvikta.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je odklonilo to nalogo ter predlagalo, naj se za Štajersko ta zadeva izroči učiteljskemu društvu mariborskega okraja, kar je „Zaveza“ tudi storila. Od goriškega učiteljskega društva še ni odgovora.

Iz lastnega nagiba in pozvan po nekaterih društvih, opozoril je direktorij „Zaveze“ družbo sv. Mohora na nedostojno pisavo v letošnjem „Koledarju“ o slovenskem učiteljstvu ter je zahteval primernege zadoščenja in zagotovila, da se v prihodnje kaj takega več ne zgodi. Ker družba sv. Mohora tej zahtevi ni pravočasno ugodila, objavila se je ta zadeva v „Popotniku“ in „Učiteljskem Tovarišu“. Kmalu na to pa je došel dopis družbe sv. Mohora, po katerem smemo soditi, da se bo oziralo na naše opravičene želje.

Gledé „Narodne knjižnice“, kakor jo je pri glavni skupščini v Opatiji nasvetoval gosp. Knaflič, je direktorij mnenja, da je pri sedanjih razmerah neizpeljiva. Saj vidimo, kako je pri „Knjižnici za mladino“ in drugih enakih podjetjih.

Pri seji direktorija dne 7. januarija meseca se je sklenilo, da se upravnemu odboru predloži popolna preosnova pogodbe med „Popotnik-ovim“ urednikom in „Zavezo“. — Upravni odbor je potrdil sklep direktorija ter se je pri dotični seji na Velikonočni ponedeljek ob enem sklenilo, predložiti stvar delegacijam. Glavne točke nove pogodbe so se že od obeh strani določile.

Povodom smrti gosp. Ljudevita Modeca, učitelja in urednika hrvatskega „Napredaka“, izrazil je zavezin predsednik hrvatskemu pedagogičskemu društvu sožalje.

Českim „Narodnim listom“ in „Učiteljskim Novinam“ se je vposlala zahvala za brzojavne pozdrave v Opatijo.

Odposlala se je na visoko c. kr. naučno ministerstvo tudi prošnja za izdajo slovenskih stenskih zemljevidov. Naučno ministerstvo je odgovorilo, da se zemljevidi sicer ne morejo izdati potom c. kr. zaloge šolskih knjig, pač pa, da se je ta zadeva izročila založniku Hölzel-u, ki ima že pripravljeno slovensko izdajo zemljevidov Avstrije in Palestine.

Zavezina deputacija se je udeležila odkritja Ribnikar-jevega nagrobnega spomenika v Logatcu, Hribar-jevega večera, katerega je priredilo „Slovensko učiteljsko društvo“ novoizvoljenemu županu ljubljanskemu in Praprotnik-ove slavnosti v Podbrezji.

Českemu pisatelju in velikemu prijatelju Slovencev, Janu Legu-tu, je „Zaveza“ brzojavnim potom čestitala k njegovemu uspešnemu 40letnemu delovanju vzajemnosti česko-slovenske.

Na znani Ebenhoch-Dipauli-jev šolski predlog odgovorila je „Zaveza“ s primernim „pozivom“ na vse slovensko učiteljstvo, ki naj bi pripravil učiteljstvo in zavedni slovenski narod k odporu napram temu predlogu.

Sklenilo se je pa tudi, da se o tem predlogu obravnava pri letošnji glavni skupščini „Zaveze“.

Zadnje dni vršilo se je pripravljanje za IX. glavno skupščino „Zaveze“. Pri tem je „Zavezo“ posebno podpiral „krajni odbor“, ki se je v ta namen konstituiral iz celjskega učiteljskega društva, na čelu mu častni predsednik dr. Josip Sernee.

To so glavni podatki delovanja „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Rešile so se sicer še mnoge druge stvari, ki so pa manj važne, in jih torej nisem vsprejel v svoje poročilo. A že iz teh kratkih podatkov je razvidno, da se Zavezin delokrog vedno bolj širi, da raste zanimanje slovenskega učiteljstva za našo organizacijo. V zadnjem času se je od raznih strani že poskušalo razdvojiti nas in zabiti klin nesloge v naše vrste. A posrečilo se jim ni. Vsi poskusi so se razbili ob naši trdni fálangi, ki ji pravimo organizacija in kolegijalnost. In tako bodi vedno!

Ako bomo vsigdar složno in solidarno nastopali v boju za naš napredek, smemo biti uverjeni, da „nas ne premaga sovražnik noben“.

Poročilo se vzame na znanje; istotako poročilo gospoda blagajnika, katero pa podamo prihodnjic.

V imenu pregledovalcev računov poroča gosp. Anton Berginec, nadučitelj v Povirju, da je blagajniška stvar se našla v popolnem redu.

Pri poročilu o „zavezinem glasilu“ se vname precej rezka in dolga debata; konečno pa obvelja predlog, da naj se na podlagi pogodbe, predlagane od direktorija, ukrene vse potrebno.

Letni doneski tudi v bodoče ostanejo isti, namreč 20 kr. od pravega nda.

Kot vsopred glavnega zbora se določijo naslednje točke:

1. Nekoliko misli o vzgojnem smotru ljudske šole. Poročevalec gosp. H. Schreiner, ravnatelj c. kr. učiteljskega v Mariboru.

2. O Ebenhoch-ovem šolskem predlogu. Poročevalec gosp. Drag. Česnik, nadučitelj v Predosljah, in

3. Predlog: „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ naj na pristojnem mestu deluje na to, da se bodo od zdaj zanaprej nastavljale kot suplenti oziroma supletinje na ljudskih šolah k večjemu jedino le take osebe, ki so dovršile najmanj 3 letnike učiteljskega ali vsaj 5 razredov kake druge srednje šole in ki se zavežejo, da napravijo potrebne izpite do določenega roka. Poročevalec gosp. Fr. Brinar, učitelj na Črešnicah pri Vojniku.

Za sekcijo se je pa predlagalo poročilo o društvu „Samopomoč“.

Čas prihodnjemu zboru določiti se je pripustilo upravnemu odboru in gledé kraja se je pa izrekla želja, da naj se vrši desetletnica „Zaveze“ v istem kraju, kjer se je vršil njen početek, namreč v beli Ljubljani.

Kot reditelje za glavni zbor se pa izvoli četvorico iz pripravljalnega odbora.

Gosp. Vekoslav Strmšek, šolski vodja v Št. Petru na Medvedovem selu, utemeljuje svoj nasvet, da naj začne „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ izdajati sistematično urejeno učiteljsko knjižnico. Gosp. poročevalec dokazoval je, kako potrebno da je vsakemu učitelju, da ima pri roki vedno nekaj knjig, iz kojih se lahko pripravlja na pouk. Slovenski učitelj ima pač že dovolj takih knjig, a le v tujem nemškem jeziku, a slovenskih pa skoro nič, le prav pičlo število jih je. Kako potrebno bi torej pač bilo, da bi tudi slovensko učiteljstvo zamoglo zajemati iz knjig, pisanih v slovenskem jeziku, dušno hrano, kakor jo zamore nemški učitelj iz nemških. A pri nas to ni mogoče. Zato bi bilo

pač umestno, da se prične z izdavanjem takih prepotrebnih knjig. Seveda, ker bi se na Slovenskem najbrž ne dobil nobeden knjigotržec, ki bi hotel take stvari zalagati, najbolje je torej, da mogočna „Zaveza“ stvar vzame v oskrb, da prične izdajati tako knjižnico, katera bi potem gotovo uspevala, ako se le vsak ud potruži po svoji moči podpirati stvar.

Gosp. Strelec je pač mnenja, da je stvar izvanredno velikega pomena, a neizvedljiva, kar se je že pokazalo pri nekem sličnem podjetju.

Gosp. Ravnikar meni, da se stvar ne bode mogla izvesti, priporoča pa, da naj se zborovalci tesneje oklenejo pedagoškega društva v Krškem, koje društvo ima slični namen, kakor ravnokar predlagani nasvet. — Sprejme se potem nasvet, da naj se stvar za sedaj še pripusti upravnemu odboru v pretres.

Gosp. J. Dimnik stavi predlog o šolskem muzeju v Ljubljani. Gosp. poročevalec nasvetuje že objavljene resolucije, ki se soglasno sprejmejo.

Gosp. Fr. Praprotnik je predlagal, da naj slovensko učiteljstvo kupuje razne šolske potrebščine le pri takih tvrdkah, ki se zavežejo dajati nekoliko odstotkov „Zavezi“, ter povdarjal, da bode „Zaveza“ le na ta način dospela kedaj do tega, da bode imela kak zaklad. Gosp. Dimnik je priporočal zalogo gosp. J. Petriča v Ljubljani, ki že daje toliko in toliko odstotkov učiteljskemu konviktu. Obveljal je predlog, da naj se „Zaveza“ obrne do kake domače firme in izposluje primerne odstotke.

Gosp. predsednik zahvali navzoče za vstrajno soudeležbo ter jih pozivlje, da se udeležé v tem številu glavnega zbora.

(Dalje prih.)

O negovanju očesa.

(Zdravstvenoslovna črtica. — Spisal Simon Meglič.)

Kdo se ne boji, da mu opešajo oči, da mu oslabi vid ali celo izgine! In vendar se skoro nobeden organ ne zlorabi tako, kakor oko, Zato je pa tudi število na očeh bolnih ali oslabeledih v sedanjem času ogromno. Uzrokov temu pa je več. Jeden prvih je ta, da se je v sedanjem času stan pisarjev, birokratov, učenjakov i. dr. jako pomnožil. V tem poklicu je namreč človek vprežen na delo v sobi, katero nekatere organe le posamez vsporablja, v prvi vrsti razven živcev in možgan — zlasti oči. Radi tega so pa tudi bolezni na živcih, možganih in očeh na dnevnem redu. Še v večjej meri kakor naštetih stanovi prenapenjajo svoje oči slikarji na porcelan, potem delavci po tovarnah, ki so izpostavljeni subemu, ostremu zraku, hudej vročini in drugim neugodnostim. A tudi v učiteljskem stanu je mnogo kratko- in slabovidcev. Vpraša se torej, kateri so pogoji, da si ohranimo zdrave oči?

Najprej odkrito povem, da nočem besedičiti o zmernej vporabi očij, ker vem, da je to na očeh bolnim nemogoče. Redna in zmerna uporaba očij je res lepa reč — a neobhodno potrebna pa vendar ni. Je namreč dosti ljudi, kateri svoje oči redno jako zlorabijo, pa si jih vendar ohranijo zdrave še v visoki starosti.

To, kar namreč oko pred vsem drugim potrebuje, je — mokrota.

Evo dokaz: Oko primerja se, in to po pravici, jabelku, le da je na spodnji strani, kjer je s prozorno roženico prekriti in z vodeno mokroto napolnjeni prednji očesni prekat, nekoliko obokano; pecelj jabelka pa je skoro na nasprotnej strani, to je namreč v notranjost glave napeljani vidni živec. Oko pa ni pritrjeno v očesno votlino, temuč se s pomočjo malih mišic lahko pregiba ter se obrača navzgor, doli, na desno in levo. Ako bi se očesno jabelko v votlini kam ob stene zadevalo, bi seveda zmožnost gibanja in njegova trpežnost trpela škodo, kajti oko sestoji iz jako mehke tvarine, katera se lahko

poškoduje z dotikanjem trdih reči, kakor so mišice in kosti. Vsled tega je modra roka stvarnikova oko takorekoč obesila v votlino. Znotraj votline obdaja je maščoba, je obvaruje pred pretresom, mu daje gorkoto, in povspešuje gibičnost vidnega organa. Ta maščoba je važna za oko; pri slabi hranitbi se skrči in oko upade, kakor se n. pr. opazuje pri jetičnih boleznih.

Drugi varstveni organ očesu je v predujem delu očesne votline ležeča solzna žleza, katera odtaka v jednomer malo solnate tekočine med oko in trepalnico proti notranjemu očesnemu kotu tik nosa. Ta tekočina spira oko ter snaži važno očesno roženico liki vestno oprani šipi ter ima svoj odtok v nižje ležečo solzno vrečico in od tod v nos. Priteče preveč tekočine, n. pr. pri jokanju, ne more odteči vsa po premalih cevih v solzno vrečico, zato se pretaka čez spodnjo trepalnico na zunaj. Isto se zgodi pri nahodu, ker je prehod v nosu zaprt. Iz tega se razvidi, zakaj mnogim na očeh bolnim iz nosa teče, in da nasprotno nahodni in sploh na nosu bolni niso v redu sè svojimi očmi.

Med organoma vida in vonja je torej jako ozka zveza, in tá mora večkrat zarad drugega, akoravno po nedolžnom, občutno trpeti.

A tudi od znotraj dobiva oko tekočino iz dveh malih vodnjakov, iz zgoraj omenjenega očesnega prekata.

Živci, kateri imajo pri gledanju največ posla, potrebujejo mnogo vode in redilne tekočine in obe morate se nadomestiti. Kjer je telo v redu, tam dobi tudi oko dosti tekočine. Žalibog, da je truplo pri tistih, ki delajo z očmi, malokdaj v redu, ker živijo po ves dan v sobi. Vsled tega nastane zastanek v truplu, iz česar sledi, da sta glava in oči v stanu vzbujenosti mesto krepčalnega krogotoka. Očesni živci, kakor živci sosednih organov so tako večkrat razdraženi, kar se vidi pri ljudeh, ki mnogo sedijo, ne da bi oči preveč napenjali, in nadalje pri polnokrvnih in rejenih ljudeh. Še hujše pa se godi tistim, kateri morajo v suhem, vročem, prašnem zraku pozorno in natanko gledati predmete, zlasti kričečih barv. Pri takem življenju pridejo očesni živci v stisko in ni se čuditi, ako obnemorejo. Potrebujejo namreč pogosto nanahe iz solzne žleze in notranjega vodnjaka. Ker pa ta dva studenca zarad prevzbujenosti ne moreta zadostovati, postanejo oči suhe, začnejo skeleti, o čemur vedó mnogo povedati zlasti pisarji, slikarji, risarji. Ako se takemu stanju proti ne deluje, javljajo se v teku časa bolečine in oslabiljenje očesa. Kako se temu opomore, povedal sem v prvih vrstah, namreč: z mokroto. Če vidne živce napenjamo, moramo jim dati dosti mokrote. Da na očeh zbolimo le zarad pomanjkanja vode, prepričamo se iz sledečega: Čitaj celi poletni dan v gozdu ali vrtu, ne bo-deš občutil tistega draženja v očeh, kakor pa, ako čitaš v suhem, zaprtem zraku. Torej vode, vode, ljubi moj, je treba in le tá ti zamore pomagati.

Imeniten zdravnik za oči pravi! „Vsak bolnik na očeh potrebuje ne samo po dnevi temuč tudi po noči dobrega, svežega zraka“. Dober, svež zrak pa je moker zrak; takega pa manjka skoro po vseh naših delavnicah, učilnicah in spalnicah.

Neki lipniški zdravnik je bolezní na očeh vsake vrste zdravil samo s kopeljo (umivanjem oči), z obkladkom, odvodom, s potenjem in s prostim načinom življenja.

Baron Josef Helfert, član gospodske zbornice na Dunaju, je leta 1884. objavil v korist in tolažbo na očeh bolnim naslednje: „Kot nasledek prevnetega čitanja bilo se mi je že kot učencu boriti s kratkovidnostjo. Ker mi zdravniki niso mogli pomagati, bil sem ves potrť. Naposled rešila me je obupnosti moja teta, jako razumna gospa, katera si je prisvojila marsikaj koristnega od svojega očeta, praškega med. profesorja. In kaj mi je nasvetovala? Najprej ničesar drugega nego čisto pitno vodo, kakor se iz vodnjaka dobi. „Brez skrbi se je smeš posluževati“, rekla mi je. Nekej ubogi šivilji, živečej ob zaslužku svojih oči, je v enakem slučaju tudi pomagala in zdaj dobro vidi. —

„Na to ubogam dobro gospo. Začel sem umivati sedaj jedno sedaj drugo oko, kar se je na dan 4—5krat ponovilo. Ko sem na to zadobil popolno uporabo svojih oči, umival sem se 3krat na dan, na zadnje samo še zjutraj in zvečer. Uspeh tega gotovo jednostavnega zdravljenja bil je vztrajen“. — Ko je baron to pisal, bil je že 64 let star.

Ni se torej posmehovati, ako imenujemo vodo zdravilo, ker v resnici in bolj pomaga, kakor draga zdravila zdravnikova, katera so dostikrat še zraven nevarna, ker imajo v sebi ostri strup. Zatorej se omenjena metoda tudi pri učenih zdravnikih vedno bolj uporablja. Izmej avstrijskih zdravnikov se posebno Dr. J. Fodor na Dunaju in Dr. Kristof pl. Hartungen v Rigi poganjata za zdravljenje z vodo. Izdajata tudi izvrsten higijenični list „Freies hygienisches Blatt“, ki velja za učitelje leq jeden forint na leto in ki tudi nezdravniku v marsičem modro svetuje.

Najbolj pogostoma se opazuje pri bolnikih na očesu vnetje. Nasvetuje se sledeči način zdravljenja: Najpoprej kopljejo se oči 6krat na dan v 18—20° R topli vodi. Najlaglje se to zgodi z malo z vodo napolnjeno kupico, kakor je potrebujejo urarji pri svojem opravilu. Z glavo nagne se nad posodico tako, da pride oko v kupico; sklenica se pritisne polagoma k trepalnicama, kjer se sama prime. Potem pa se glava kvišku in nazaj vzdiguje, da se očesno jabelko dovolj zmoči. Ta kupica pa naj pokriva vsako oko vsaj po 5 minut. Ako ima bolnik mrzle noge in toži, da mu kri sili proti glavi, drgne naj si noge in polaga mrzle, mokre ovitke okoli meč; to bode potegnilo vročino navzdol. Ako pa ni takih navalov, tedaj se pa uporabljajo za odvod krvi tudi vodene pare. Postavi se lonec kropa pod nogi bolnika. Čez lonec se položita jedna ali dve ozki deščici, na kateri se noge naslonijo. Samo po sebi je umevno, da se razprostre široka, volnena odeja čez noge, da se para ne poizgubi temuč da ogreje mrzle ude. Zraven tega nasvetujejo se tudi še pokladki: Robec se namoči v 20—22° R topli vodi, večkrat zloži ter se polaga začetkom vsake četrť ali pol ure na oči. Pozneje se zamenj z drugim enakim vsako uro in slednjič vsake dve uri. Ko se ti pokladki odstranijo, izmijejo naj se oči še z mrzlejšo vodo, ne da bi se trdo drgale, ker očesno jabelko je nežni predmet, kateremu ne prija grobost. — Tudi sedečna kopel (25° R) četrť ure trajajoča, 2—3krat na dan, je za odvod krvi uspešna.

Večkrat pa je okoli očesa vse gnojno in polno izpahov, tedaj pa je dobro, da se kakih 6krat na dan po eno kapljo tekočine, obstoječe iz treh delov čiste vode in jednega dela citronove kisline, v oko kane. Tudi pri otrocih, na očeh bolnih, je to dobro. Tako zdravljenje pomagalo je brezštevilno mnogo ljudem v kratkem času. — Imeniten zdravnik za oči, Dr. Weil, pravi: „Odvodno zdravljenje se za bolnike na očeh posebno priporoča, to pa ne smejo biti umetna sredstva za potenje, izločitev itd. temveč bodo naj obkladki, ovitki, kopeli za noge, polkopeli, sedečne kopeli s paro“.

Učinki vode so javno znani: Voda napravi električne toke v truplu, vzbuja živčno življenje povsod in je prenaša od jednega telesnega dela na drugega, zato se zgodi, da ovitek okoli meč ali okoli spodnjega dela života očitno blago deluje, da se vnetje na očeh manjša. — Tudi župnik Kneipp je zdravil bolzni na očeh le z vodo ter se je čndil, da se za ohranitev zdravja na očeh tako malo stori. „Umivajo se obraz in roke, kopljejo se noge i. dr., le očesu se ničesar ne privošči in baš voda ohrani oko čisto in zdravo ter je okrepeča, da mu ne more škodovati niti vročina niti mraz“. Kopel za oči tako priporoča: „V posodi prinese se voda, v katero se čelo z odprtimi očmi pomoči. Očesi držite se začetkom 1—2, potem 3—4 sekundi odprti v vodi, potem pa se oči zatisnejo in zopet odprejo; na ta način se opere oko s trepalnicama, kakor bi si z roko umil obraz. Tako priprosto kopel za oči sem že marsikomu nasvetoval, ki je imel oslabeledi vid in občutljive oči in v kratkem času bile so oči okrepečane in vid postal je boljši“.

— Tudi skubani sladki janež priporoča Kneipp za čiščenje in krepcanje oči. „Še boljše pa je“, pravi, če napraviš z janežem sopar za oči“. Vzame se lonec kropla, v katerega se strese žlica sladkega janeža, ter ga postavi na mizo, čez njega se glava pripogne, čez vse pa se pokrije in zavije odeja, da sopar nikjer ven ne more ter posebno zadene obraz in oči.

Navedel bi še mnogo drugih učenih zdravnikov, kateri na očeh bolne z vodo zdravijo in kar je še najimunitnejše — tudi ozdravijo. Pa naj bode s tem dovolj! — Voda, in to se ne more zadosti ponavljati — zavzema za zdravljenje očí najviše mesto. Zraven pa je treba se zdrževati vseh ostro dišečih jedil, vporabljeni mnogo svežega zraka in se pridno izprehajati. Ni je očesne bolezni, kateri ne bi prijal dober žrak (brez prepiha.) Sprehod pa je odvodno zdravljenje, odstrani marsikateri zapah in oslabelost krvotoka, olajša glavo in oči. — Na očeh oboleli imajo torej pomoč precej pri rokah, in sicer pomoč, katere ni treba drago plačevati, katera vsakemu pomaga in je tudi najubožnejšemu na razpolago: voda, zrak, gibanje.

Nekaj iz prirodopisja.

(V. Pulko.)

I.

Otroci! Kadar ste na paši ali doma, na vrtu ali kjersikoli, oglejte se nekoliko okoli sebe; pogledjte po zemlji, po trati, po rastlinah, pod drevesno skorjo in našli bode marsikatero žival. Spravite to v škatljico, kakor je za žveplenke, ali pa napravite zavitek iz papirja in prinašajte mi te živalice. Zakaj, to bode že videli.

Tako sem rekel otrokom in jim razložil, kako imajo to ali ono žival ujeti, pa zraven jim zabičil, naj nobedne ne mučijo. Res, začeli so prinašati raznovrstne reči.

Nekoč pa delamo v šolskem vrtu.

„Gospod učitelj!“

Kaj te boli?

„Tu na jablani pa sta dve gosenici.“

Bo gotovo kaka velika zver, ker si jo zagledal. (Prinašajo mi navadno le velike stvari, osobito metulje.)

„Tu le ste; celo drevesce ste že skoro objedli.“

Pa je res to huda stvar; kako škodo nam dela! Kaj boš pa napravil z njima?

„Ubil jih bom.“

Teh ne boš; drugim takim pa le vratove zavij! Ti dve bom pa jaz s seboj vzel in jih redil; morebiti bo pa še kaj več iz njih, kakor samo gosenice. S čim pa jih naj redim?

„S tem, kar sta do sedaj žrli.“

Dobro! In vzel sem gosenici, ju djal v škatljo, to pa v to pripravljeno stekleničico, k njima nekaj jablanovih mladik in vse skupaj sem obesil v šoli na primeren prostor, da so otroci opazovali početje gosenic. Drugi dan sem našel še jedno gosenico in jo djal v škatljo. Vsaki dan smo šli pred poukom gledat, kako se našim požeruhom godi. Določil sem dečka, ki jim je moral nositi z vrta sveže hrane, kadar je bilo treba. Dečku se je začelo čudno dozdevati, da je moral skoraj vsaki dan po dve ali po tri vejice prinesiti. Jednako so se nenasiťljivosti čudili tudi drugi učenci. No, kako bomo pa imenovali to goseničjo lastnost? Požrešnost. To si bomo zapomnili!

Gosenice vedno bolj in bolj rastejo; kar mi pride nekega jutra deček pravit, da bo jedna erknila. Kako to? ga vprašam; na čem ti to poznaš? Saj nisi goseničji zdrav-

nik! „Zgorej v kotu mirno čepi, pa ima dve glavi in počeno kožo.“ To je res bolezen, ali nevarna pa za gosenco ni; boš videl, kako še bo žrla. Opozoril sem na to otroke in jim rekel, da bi gosnica še rada žrla, pa jo želodček boli, ker ji je srajčica pretesna postala; zato si sedaj to srajčico slači in spodaj pa že ima novo in večjo: gosnica se levi, in slečena koža se imenuje lev. To se zgodi navadno dvakrat; zapomnimo si! Gosnica je začela res zopet pridno žreti. Med tem pa smo si te požeruhe natančneje ogledali, da jih bodo otroci tudi zunaj spoznali. Od kod so te gosnice in kako jim je ime, tega še otrokom ne povem; še bo prišel primernejši čas.

Čez nekaj dni so opazili otroci, da se je jedna gosenic obrnila z glavo navzdol. Se ji bo pač pamet zmešala, ker ji bo šla vsa kri v glavo, pravim. „Saj nima gosnica krvi“, začnejo nekateri obotavljaje. Res, da nima krvi, kakor mi, ali ima jo vendar; bela je in pravi se ji navadno „beli sok“.

Zdaj pa le dobro glejte, kaj bo ta gosnica počela, rečem otrokom. Čez dva dni (bil je četrtek vmes) so našli, da na tistem kraju, kjer je bila prej gosnica, leži sedaj podolgem neka čisto druga stvar, ki nič ne žre in se tudi ne gane. Jaz podrezam nekoliko to stvar; nevoljno je pobrcala v znamenje, da je živa. Jednako se je zgodilo tudi z drugo gosenco, samo s tem razločkom, da se je ta pripela na vejo. Gosnici sta se spremenili v bubo, ali zabubili sta se. S tem pa ni konec njihovega življenja; videli bomo še večji čudež. S tretjo gosenco pa sem imel posebno srečo. Splezala je na gornjo stran deske, se skrivila in tako čepela. Kar začnejo drugo jutro otroci na ves glas: gosnica je jajca znesla! In nesla jih je še celi dan. Kaj bo li neki iz teh jajec? prašam. „Mlade gosnice“, se jih hitro nekaj oglasi. Stojte! jim pravim, zmotili ste se; pa le potrpite, bomo še vse doživeli; samo to si zapomnite, da nima ta rumen kupček nikakšnih luknjic. Iz gosnice res ni postala buba. Pod njo se je naredil rumen kupček „jajčec“ in naposled je padla mrtva na spodnjo desko.

Zraven teh gosenic pa sem v istej škatlji gojil gosnice malega koprivarja, katere so mi otroci prinesli. Tudi te so se začele zabubavati. Otroke sem opozoril na razliko bub po barvi in legi. Koprivarjeve se kovinasto svetijo in visé. Pri tej priliki sem pokazal otrokom tudi smrtoglavčevo bubo in zapredek velikega močnega pavlinčka, da vidijo raznoterost gosenične pretvoritve. Ker sem na vrtu zasačil še nekaj belinovitih gosenic, natlačil sem jedno in jo djal v svojo zbirko za poznejšo porabo.

Skoro bi bili na naše zamrtnike pozabili, kar zagledajo otroci (bilo je čez kakih 10 do 12 dni) neke male muhice sprehajati se po organtinu, s katerim je bila škatlja prevlečena. Odkod so te prišle? Poglejmo si! Odprl sem škatljo in pustil otrokom iskati. Konečno vendar zapazi jeden deček, da so na tistem kupčku rumenih „jajec“ male luknjice. Kaj, ko bi se iz teh „jajčec“ izlegle te mušice? Zasedujmo! Vzel sem cel kupček na knjigo in začel odpirati še zaprte bube (torej ne jajca); glej!. izvlekel sem še nekaj teh mušic živih. Sedaj ste pa gotovo radovedni, kako so prišla ta jajca v gosenco? To je tako-le: Jedna takih mušic je bila našla gosenco, ki se je na listju pasla. Zlegla je na njo nekaj prav drobnih jajčec. Iz teh jajčec so se kmalu izvalili mali črviči, imenovani ličinke. Ti so se zarili v gosenco ter živeli v njej od njene masti. Goseničjega drobovja se te stvarice ne dotaknejo, kakor da bi vedele, da gosnica s tem pogine in oni ž njo. Ko pa je gosnica dorastla, dorastle so tudi ličinke, prerile se skozi kožo in se zunaj v rumenih zapredkih zabubile. Ali so bila tedaj to jajca, kar je nastalo pod gosenco? Kaj pa se je z dotično gosenco zgodilo? Ali so tedaj najezdniki (tako se imenujejo te mušice) koristni ali škodljivi? Imamo pa še druge najezdnike, ki celo bube pri miru ne pusté. Pokazal sem otrokom lansko leto dobljeno bubo, v katerej je bilo vse polno malih najezdnikovih bub in na papir sem imel nekaj najezdnikov pri-

lepljenih. Glejte, to so tisti najezdniki, ki polagajo svoja jajca na goseničje bube. Iz teh jajec se izvalé spet ličinke, požró znotraj vso bubo in se v nji zabubijo. Ker pokončavajo na ta način bube, zato jih imenujemo zabubnike. Ali so torej ti zabubniki koristni ali škodljivi?

Čez kakih štirinajst dni zapazim v škatlji belina; otrokom pa ničesar ne povem, saj ga bodo sami kmalu zapazili. In res! vsi veseli mi pravijo zjutraj, da je v škatlji metulj. Brž preiskava, odkod se je ta vzela. Pregledamo zelenkaste bube in najdemo, da je jedna izmed teh prazna. Vidite, iz te bube se je izvalil ta metulj! Kako pa je prišel ven? Iščite! Koža je na hrbtu podolgem razklana. Ali otrokom ne gre v glavo, kako bi mogel priti iz tako male bube tolik metulj. Da jim odpravim ta dvom, vzela sem drugo bubo in rekel, naj jo dobro pregledajo. Tako smo našli, da se na nji vidijo krila in tudi tipalnice. Sedaj razpalam bubo previdno in glej! ravno tak belkast metulj je v nji, samo da nima pravih kril. Ker je bil metulj že goden, razvila so se mu krila v dveh urah popolnoma. Otroci so čudom gledali vse to. Sedaj pa pogledajte nekoliko po škatlji! Ali ne zapazite nič posebnega? Jeden najde to, drugi ono; slednjič vendar jeden pravi, da je beli papir v škatlji rudeče poškopljen. Najbrž je gosenci ali metulju kri iz nosa tekla! Smeh. Ali vendar je metulj to napravil! Vzajem metulja, stisnem nekoliko njegov napet ozadek in vlije se iz njega rudeča tekočina. Glejte, to tekočino spusti metulj iz sebe, kadar pride iz bube. Ako je bilo na drevesu veliko takih bub, izpustili so izlezli metulji tudi precej te rudeče tekočine; ta je padala na spodaj rastoče rastline in babjeverni ljudje pravijo, da je šel krvavi dež. Ali veste sedaj, odkod je ta krvavi dež?

Na to povem otrokom, da je ta metulj glogov ali vrtni belin; ogledamo si ga natančneje in ukažem jim, naj ga tudi zunaj zasledujejo in pazijo, kje ga bodo našli. Otroci so ga videli sedeti na cveticah, okoli mlak in obletavati drevje.

Tako smo zbrali v prostem času snov za sledečo prirodopisno uro. Metulja pa sem razpel in djal v zbirko, da ga imam o potrebi pri roki. Zasledoval sem tudi v šolskem vrtu beline in našel na jablanovem listu kupček jajec, katere sem z vejico vred vzela s seboj. (List z jajci se pomoči za nekaj časa v špirit, da jih umori in vejica se pritrudi v škatlji, da so pri roki, ako bi se zunaj ne utegnile najti.)

(Konec sledi.)

Slovstvo.

„Kratka slovnica ruskega jezika“. Sestavil M. M. Hostnik in

„Ročni rusko-slovenski slovar“. Sestavil M. M. Hostnik. Pod tem naslovoma izide v kratkem skupna knjiga, katera se že tiska v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici. Knjiga bo obsegala okoli 27 tiskanih pol, oziroma blizu 500 stranic navadne slovarske oblike. Iz prve na ogled nam doposlane polé slovnice in pete polé slovarja smo se prepricali, da je bilo sestavljanje trudapolno in težko ter da obsega slovnica vsa pravila, katera so potrebna k učenju ruščine, slovar pa prinaša obsežno slovarsko gradivo. Tehniško delo je čisto in zelo razločno, posebno pa ruske tipke (črke) so čitljive in take, da se oko pri čitanju ne utruja, kar se je navadno zgodilo pri drugih ruskih knjigah z odveč nerazločnimi črkami. Delo bo kon-

čano meseca oktobra. Izdanje bo zelo po ceni in se upa, da ne preseže 2 gld. Razpošiljalo se bo proti povzetju, oziroma proti predplačilu zneska. Naročila sprejemlje že sedaj „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici. Ta slovar bo tudi za Hrvate prikladen. Ta knjiga v tem obsegu je prva med Slovenci in radi tega jo toplo priporočamo vsem omikanim Slovincem.

„Salonska knjižnica“, obsegajoča 15 do 17 drobno in lično tiskanih pol z raznimi zelo interesantnimi spisi iz peresa duhovitega slovenskega pisatelja Fr. Govékar-ja, izide koncem avgusta mes. v zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček. Cena posamični knjigi bo 1 gld. Razpošiljalo se bo proti predplačilu zneska, oziroma povzetju. Naročila sprejema tiskarna že sedaj.

Društveni vestnik.

Iz Braslovč. Savinsko učiteljsko društvo je imelo 22. dan julija meseca svoje zborovanje na Polzeli. Udeležilo se ga je še precej članov. Imeli smo v svoji sredi pozdraviti več gostov: gđč. učiteljšnici (M. Jarc, M. Grošelj) ter gospoda učiteljšnika (P. Stritar, J. Lukman) in pa gosp. Farčnika hčerke.

Gosp. predsednik otvori zborovanje prisrčno pozdravljajoč vse navzoče, posebno mladi naraščaj, ki kaže vnetost za stan, katerega nastopi.

Sporoči nam tudi pozdrav našega občje priljubljenega nadzornika gosp. Leitgeba, kar so prisotni z navdušenjem na znanje vzeli.

Po prečitaniu zapisnika, je obvestil gosp. predsednik navzoče o sledečih dopisih:

a) Lokalni odbor učiteljskega društva za celjski in laški okraj prosi za imena pevk in pevcev, — da se jim vposljejo glaske za „Zavezin“ koncert.

b) Učiteljsko društvo za graško okolico nas prosi, naj bi se obrnilo društvo do naših poslancev, ki bi uplivali na primernem mestu, da se nadzorniki ne bodo nameščali stalno. Društvo ni proti stalnemu nameščenju, samo nadzorniki naj se jemlje iz vrst ljudskošolskih učiteljev, ne pa srednješolski profesorji.

c) Došlo je vabilo k slavnosti sevniško-brežiškega učiteljskega društva, ki je obhajalo 25letnico svojega obstanka. Gosp. predsednik je čestital v imenu društva.

d) Narodna tiskarna v Ljubljani naznanja, da nima „Ustrahovalnih pravil za učence“ v zalogi. Gosp. Pečovnik omeni, da se ona dobe pri Kraliku v Mariboru.

Tudi naše društvo protestuje proti Ebenhochovemu predlogu. Ob jednom se naroča delegatu gosp. Zotter-ju, da i v tem smislu pri zborovanju „Lehrerbunda“ glasuje. Iz obravnavalnega vspreda izostati je morala točka: Posvetovanje o letošnjih konferenčnih vprašanjih, ker se poročevalec gospod T. Kunšič iz Polzele ni udeležil našega zborovanja. Gosp. Zotter je priporočal društvo „Selbsthilfe“ in je obljubil pri prihodnjem zborovanju poročati o tem velevažnem društvu.

Ko se še sklene, prihodnjic zborovati na Vranskem in sicer 19. dan novembra meseca ob 11. uri dopoldne, je gosp. predsednik zaključil zborovanje.

Na to zapeli smo par prav lepih mešanih zborov ter to nadaljevali pozneje pri kupici rujnega vinca v veseli družbi.

Iz misljijske doline. Cenjeni gospod urednik! V naslednjih vrsticah hočem Vam poročati o zborovanjih in sploh o delovanju učiteljskega društva za slovenjegraški okraj. Dolgo že nismo slišali o tem društvu, in znabití ste že mislili, da ali spi

„spanje pravičnega“, ali pa da je na „infaulenci“, ali kakor se že tisti sitni bolezní pravi, — prenehalo. — Pa resnici na ljubo — Vam moram poročati, da živi in se krepko razvija, posebno v letošnjem letu.

Prvo letošnje zborovanje omenjenega društva je bilo dne 6. jan. mes. t. l. — Med drugimi točkami je bila tudi volitev novega odbora in sicer s sledečim izidom: Predsednik: gosp. c. kr. šol. nadzornik Vrečko, podpredsednik: gosp. Jan. Trobej, blagajnik: gosp. Jos. Barle, tajnik: gosp. Davorin Rimove.

Pri tej priložnosti je tudi predsednik, namreč gosp. nadzornik, predlagal, naj bi društvo po izgledu „Mariborskega učiteljskega društva“ uvedlo hospitacije. Vsi društveniki se strinjajo s tem predlogom; poročalo in sklepalo o tem predlogu pa se bo pri prihodnjem zborovanju, katero se čč. članom pismeno naznani.

Drugo zborovanje je bilo na cvetno nedeljo, dne 11. aprilames. t. l. — Tretje društveno zborovanje pa dne 30. maja t. l. Pri tem zborovanju se je tudi govorilo o prvej hospitaciji. Sklenilo se je, s hospitacijami na enorazrednici začeti in na večrazrednicah nadaljevati. Prva hospitacija se je vršila torej v enorazrednici — novej, še le 4 leta obstoječej šoli — v Pamečah poleg Slovenjegrada dne 24. junija meseca — na kres t. l. — Z nadepolno radovednostjo smo se — kar nas je od južne strani prišlo, — zbirali v mestu, in o določenem času odrinili proti Pamečam. Bilo nas je z gospodom nadzornikom vred petnajst, torej razun treh udov, deloma bolanih, oziroma neobhodno zadržanih — vse učiteljsko osobje slovenjegraškega okraja. — Že pri tej prvi hospitaciji smo se prepričali, kako srečna je bila ideja gosp. ravnatelja Schreiner-ja, hospitacije uvesti in hvaležni moramo biti predsedniku našega društva, gosp. nadzorniku, da je to misel tudi pri nas sprožil in uresničil. Z mirno vestjo moramo reči, da imajo hospitacije veliko vrednost za vsakega učitelja, ker tu se združuje vse praktično: beseda in izgled, in saj vemo, da „besede le mičejo, a izgledi vlečejo“.

Prvo uro se je obravnavalo računanje, in sicer z vsakim oddelkom pol ure, posredno in neposredno. Drugo uro z obema oddelkoma: Popis glogolovega belina. Začenši o koristi ptic, posebno ptic-pevk, nadalje o škodljivcih sadnih dreves in drugih koristnih rastlin, se je po pričujočih eksemplarjih popisal glogov belin in nadalje njegovo razvijanje in življenje od jajčeca do metulja, potem ponavljanje, čitanje dotičnega berila in razvijanja glavnih misli. Tretja ura: Ponavljanje popisa glogovega belina. II. oddelek (4 šolsko leto) je potem na tablice pisal kratko o življenju itd. glogov. belina in s I. oddelkom

(3 šolsko leto) pa se je obravnavalo berilo „Solnce in veter“. — Po obedu se je potem vršila mirna in stvarna debata o tej hospitaciji. Vtis, ki ga je vsak udeleženec imel, je bil popolno dovoljen, posebno če že pomislimo, da je gosp. učitelj Arnečič imel pred seboj 3. in 4. leto šolo obiskujoče učence.

Koncem oficijelnega dela nas povabi gospod Arnečič v svoje sobe na kupico izvrstnega „Tirolca“ in dober grizljaj, kjer se je napivalo gosp. hišnemu gospodarju, ki je pred tremi dnevi svoj veseli god obhajal in njegovi ljubeznivi soprogi, hčerki gosp. ravnatelja Jos. Barle-ta, kateremu gosp. nadzornik k 25letnici njegovega učiteljevanja v Slovenjgradu krasno napitnico posveti. Ogledali smo si še potem lepo urejeni šolski vrt in drevesnico. Učitelji so se, videvši praktično vrednost hospitacij, tako zanimali za-nje, da je vsak hotel, naj bi ga kmalo z enakim namenom posetili. Slednjič se je sklenilo prihodnjo hospitacijo meseca avgusta na dvorazrednici v Št. Janu pri Spod. Dravogradu prirediti, pred namreč ni priložno, ker se v prvi polovici meseca julija po slovenjegraškem okraju (oziroma Šmartinski dekaniji) vrši delitev sv. birne. Z veseljem „na svidenje v Št. Janu“ smo se razšli vsak na svoj dom.
Nejč e.

Iz Tolminskega. Dne 22. julija t. l. je zborovalo naše učiteljsko društvo v Kobaridu. Zborovanja se je udeležilo 19 gospodov učiteljev in 3 gospodičine učiteljice, č. gosp. kobariški kaplan in vladni komisar.

Predsednik gosp. Rakovšček pozdravi navzoče, predstavi vladnega komisarja ter hvalevredno poudarjajoč, naj se društveniki pri razpravah držé parlamentarnega reda, preide na dnevni red. Iz letnih poročil se je razvidilo, da je bil odbor med letom delaven, imajoč več sej, v kojih so se razpravljale važne zadeve za učiteljstvo in šolstvo sploh, namreč o gosp. Vrtovčevih predlogih zadevajočih:

1. Deželni šolski zalog in povišanje učiteljskih plač.
2. Upokojenje učiteljskega osebja in preskrbljenje učiteljskih zapuščencev.
3. Okrajni šolski nadzorniki naj se imenujejo izmed ljudskih učiteljev.
4. Dvomeščne šolske počitnice.
5. Volilna pravica učiteljev.
6. Jeden zastopnik v dež. šol. svet naj se voli izmed ljudskih učiteljev.

7. Učiteljišče naj se preloži iz Kopra v kak primerniši kraj. Tudi je odbor uložil med letom umestno in opravičeno prošnjo na c. kr. okr. šol. svet gledé prezirljivega naslova na šolska vodstva. Iz blagajnikovega poročila se je razvidelo, da nekoji društveniki ne vrše svojih dolžnosti!

Letošnji občni zbor je tudi razpravljajl in sklenil važne zadeve kakor:

1. Ustanovitev učiteljskega društva „Samopomoč“ v proslavo 50letnega vladanja našega presvitlega cesarja Franc Jožefa I.

2. Protest proti Ebenhoch-ovem šolskem predlogu.

3. Prošnja „Učiteljskega društva“ skupno z vsemi županstvi v okraju za potujočo pripravnico za srednje šole po nekoliko let v vsakem večjem kraju in okraju.

Navedene točke so vsestransko utemeljevali sosebno gg. Vrtovec, Krajnik in Urbančič.

Delegatoma „Zaveze učiteljskih društev“ sta se izvolila gosp. Josip Kenda in gosp. Anton Stres. Konečno se je izbral stari odbor, na kar je gospod predsednik zaključil zborovanje s trikratnim živijo na presvitlega cesarja. Navzoči so se navdušeno odzvali ter zapeli cesarsko himno.

O poludne smo imeli pri gosp. Mašeri skupen obed, kojega so se udeležili tudi nekoji č. gg. duhovniki in blag. gosp. vladni komisar. Tu se je napivalo, pelo in govorilo. Predsednik omizja, gosp. Vrtovec, je napil slogi mej č. duhovščino in učiteljstvom ter z veseljem povdarjal vladino zanimanje za učiteljska zborovanja, pri kojih se slavno — ista prepriča o težnjah in stremljenju učiteljev pa tudi o njihovem stvarnem in lojalnem delovanju. V enakem smislu so še govorili č. gosp. Ivancič, vikarj iz Srpence, č. gosp. Čibej, kaplan iz Kobarida, blag. gosp. vladni komisar in gosp. Krajnik. Gosp. Urbančič je napil nežnemu spolu, gdč. učiteljicam. Pri tej priložnosti se je nabralo, kakor vsako leto, za „Slogine zavode“ 12 gld. in za Volaričev spominek 14 gld. Tu se vidi delavnost in požrtvovalnost vedno jedne in iste ogromne večine učiteljstva na Tolminskem. Čč. gg. tovariši in čč. gdč. tovarišice, neudeleževajoč se koristnih stanovskih zborovanj, ali Vam vest ničesar ne očita? Na veselo svidenje vsaj prihodnja leta, ako nas Bog živi!

Iz gornjegraškega okraja. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za gornjegraški okraj zboruje v četrtek 19. avgusta meseca ob 10. uri dopoludne na Ljubnem. Pri tem zborovanju bo med drugim tudi razgovor o letošnjih uradnih konferenčnih vprašanjih. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Iz Črešnjevca. (Vabilo.) Slovenjebistrsko učiteljsko društvo ima svoje občno zborovanje dne 19. avgusta meseca t. l. ob 11. uri v Gorenji Polskavi, v šolskem poslopju po tem-le vsporodu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Kako naj se izkorišča bralna snov v prid materinščine. Prednaša c. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. dr. J. Bezjak. 3. Poročilo delegatov o „Zavezi“. 4. Iz vprašalne

škrinjice, 5. Volitev delegatov za „Lehrerbund“. 6. Izročitev častnih diplomov. 7. Slučajnosti. Ker je prenašanje ad 2 za vsakega učitelja posebne

važnosti, zanaša se odbor, da se udeležijo tega zborovanja vsi učitelji slovenjebistrškega okraja brez izjeme.

Dopisi in razne vesti.

Iz mislinske doline. (Uradna učiteljska konferenca.) Letošnja uradna učiteljska konferenca za politični okraj Slovenjegraški, namreč za šolski okraj Slovenjegradec, Marenberg in Soštanj, vršila se je dne 24. julija meseca t. l. v vrtni dvorani hotela „k pošti“, gosp. Golla. Predsednik c. kr. okr. šolski nadzornik, gosp. Fran Vrečko, otvori ob določeni uri konferenco s srčnim, prijaznim pozdravom navzoče (okolu 60 učiteljskih moči); — spominja se v daljnem govoru britke izgube, ki je zadela Najvišjo cesarsko obitelj in ž njo celo Avstrijo, namreč žalostne smrti njene kraljeve visokosti, vojvodine Alençon; v znak sožalja vstanejo navzoči s sedežev. Nadalje vabi navzoče, naj Nj. Veličastvu presvitlemu cesarju kot najvišjemu zaščitniku in pokrovitelju šole zakličejo trikratni „živio“, kar vsi z navdušenjem storé. Svojim namestnikom si izvoli gosp. predsednik ravnatelja slovenjegraške šole, gosp. Barlé Jos. Zapisnikarjem se volita šoštanjska učitelja gg. Hrovat in Šumljak. Nadalje izbere konferenca iz vsakega šolskega okraja po enega zastopnika, kateri se potem podajo k preblagorodnemu gosp. c. kr. nam. svetovalcu in okrajnemu glavarju, vitezu pl. Finetti, izražaje mu zvestobo udanosti. Gosp. c. kr. nam. svetovalec počasti kmalu konferenco s svojo navzočnostjo s prijaznim nagovorom pri prihodu in odhodu, ter ostane delj časa v dvorani in posluša z zanimanjem posamezne govornike, se tudi semtertje sam debate udeležuje ter pojasnjuje nekatera mnenja navzočih. Učiteljstvo ga je pri prihodu in odhodu z burnimi živio-klici pozdravljalo. — V svojem daljnem govoru konstatira gosp. predsednik, da se vkljub marsikaterim krajevnim in drugim neugodnim razmeram šolstvo zastopanih treh šolskih okrajev vedno bolj popolnjuje ter da so vspehi šol sploh povoljni, deloma prav povoljni. Nadalje razlaga prav zanimivo različna pota in načine, kako naj učitelj pri posameznih učnih predmetih postopa, da bo vseh njegovega truda trajen in plodonosen; učitelj naj bo posebno izvrsten patrijot in naj ta patriotizem in ljubezen do domovine in Najvišje vladarske rodovine v nežnih srcih otrok vsaditi in negovati skuša. Učiteljstvo je uzorno razpravo predsednika pazno poslušalo in burno odobravalo! Prečitale so se nadalje naredbe na šolskem polju od lanske konference in potem je sledila obravnava naslednjih 4 vprašanj:

I. Vzgojevalna naloga ljudske šole. — Katere oblastvene naredbe bi to vzgojevalno nalogo posebno pospeševale? Referent gosp. nadučitelj Korže Leop.

iz Ribnice na Pohorju, katerega teze so se združene z nekaterimi drugimi tudi sprejele.

II. Kako so slovnčne vaje uravnati . . . itd., o tem je poročal gosp. nadučitelj Fr. Skaza iz Št. Janža na Vinski gori. Sprejele so se teze gosp. Arnečiča iz Pameč.

III. Pouk o realijah v razmerju k berilu; o tem je poročal gosp. Sitter Bogomir, nadučitelj iz Vuhreda, čegar teze so tudi obveljale.

IV. „O telovadbi brez telovadnice“ je govoril gosp. Fran Rozman, učitelj iz Št. Ilja pri Turjaku. Debate pri posameznih vprašanjih so bile jako živahne in duhovite. Sledila so potem poročila knjižnega in stalnega odbora in volitve v nja. Voljeni so bili, kakor lani, gg.: za slovenjegraški okraj: Barlé Jos., Trobej Jan., Runove, Šmid; za marenberški okraj: Harrich, Sitter, Neuner, Viher; za šoštanjski okraj: Hernauss, Brencé, Hrovat, Matekovič.

Potem je sledila volitev po enega zastopnika za deželno učno konferenco v prihodnji jeseni 1898. leta. Voljeni so bili: za slovenjegraški okraj: ravnatelj Barlé Jos.; za marenberški okraj: Neuner Viljem, nadučitelj na Muti in za šoštanjski okraj: Hernauss Franc, nadučitelj v Šoštanju. Slednjic navsveti. Med večimi navsveti je omeniti oni gosp. Glaser-ja za občno vpeljavo Koprivnik-ove in Majcen-ove Začetnice in I. berilo, kar se je soglasno odobrilo. Ko je bil dnevni red skončan, ponovi gosp. predsednik v kratkem današnje razprave, se zahvali referentom in zapisnikarjem ter vsem udeležencem za vstrajnost in trud ter zaključi konferenco po več ko 8 urnem trajanju. Gospod Bog. Sitter zahvali predsednika za taktno in izgledno vodstvo konference in z burnimi živio-klici na priljubljenega gospoda nadzornika se je končala letošnja konferenca.

Po konferenci se zberejo vsi udeleženci na primernem prostoru, kjer je slovenjegraški fotograf gosp. Andrej celo skupščino fotografiral, kar bo gotovo za vsakega udeleženca lep spominek na letošnjo konferenco. Ne j e e.

Iz Slov. Gradca. (Cerkvena glasba.) Ministerstvo za bogočastje in nauk je dne 31. maja meseca t. l., št. 12.512, podelilo gospodu Valentinu Stolzer-ju, učitelju v Razboru pri Slov. Gradcu, nagrado za gojitev cerkvene godbe. — Konservatorij na Dunaju je pregledal vse do sedaj izdane cerkvene skladbe gosp. učitelja V. Stolzer-ja, koje se na podlagi tega, posebno pa „Marijine pesmi“, maša

„V ponižnosti klečimo“ in „Misa pro Defunctis“ z nova vsem prijateljem cerkvene glasbe zelo priporočajo in se dobé vse te skladbe pri imenovanem gosp. skladatelju, kateri želi, da ga podpiramo, da mu bo mogoče, še prihodnje cerkveno godbo gojiti.

Štajerskemu učiteljstvu.

Vsled sklepa peterega odbora naznanjam to-le :

Učiteljsko društvo v Judenburgu se je obrnilo do vseh učiteljskih društev v deželi, da pri visokem deželnem odboru vložijo peticije, da se pred ko slej izvršijo sklepi učiteljskega zborovanja v Gradcu dne 26. maja meseca 1896. l.

Da-si je peteri odbor o dobrem namenu učiteljskega društva v Judenburgu popolnoma prepričan, se mu vendar to postopanje ne dozdeva času primerno in to tem manj, ker se bode pri prihodnjem zborovanju učiteljske „Zaveze“ v Ljubnem o tem sklepalo. „Zaveza“ bode na vsak način sklenola novo peticijo na visoki deželni zbor. Ali naj to peticijo še podpirajo peticije posameznih učiteljskih društev, to bode tudi zborovanje „Zaveze“ odločilo.

Nujno potrebno je pa, da postopa učiteljstvo složno in edino. Postopanje judenburškega učiteljskega društva pa kaj lahko slovo ruši, kajti bodo nekatera društva njegovim sklepom pritrčila, druga zopet ne, češ, da bodeta v tem oziru itak „Zaveza“ in peteri odbor vse potrebno ukrenila.

Tudi se kaj lahko zgodi, da ostane stvar judenburškega učiteljskega društva, ker nima pravega voditelja, brez vsakega uspeha.

Jaz torej v imenu peterega odbora slavna učiteljska društva prosim, da počakajo s svojimi sklepi do prihodnjega zborovanja „Zaveze“. Tista društva pa, ki so že sklepale v smislu judenburškega učiteljskega društva, naj z izvršitvijo svojih sklepov potrpe do časa, ko bode „Zaveza“ o tej zadevi storila potrebne ukrepe. V imenu peterega odbora podam roko vsem tovarišem ter jih prav po bratovsko pozdravim!

Albert Hórvatek,

učitelj v Gusswerku.

(Hospitacija.) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico priredi v četrtek 2. dan septembra meseca t. l. 4. letošnje hospitacijo v enorazrednici pri Sv. Miklavžu na Dr. polju. Kdor se želi udeležiti, naj blagovoli to naznaniti šolskemu vodstvu vsaj do 29. t. m., ker nenaznanjeni udeleženci bi ne dobili lahko obeda.

(Osobna vest.) Gospod Anton Dekleva, učitelj petja in glasbe na učiteljski v Kopru, je premeščen na učiteljske v Ljubljano.

(Razširjene šole.) C. kr. deželni šolski svet v Gradcu je odredil, da se preosnovita ekskurendna šolska postaja na Planici in ekspositura na po-

staji Ribnica-Brezno v samostalni jednorazredni šoli ter dovolil, da se jednorazredna ljudska šola z nemškim učnim jezikom v Vitanju razširi v dvorazrednico.

(Učiteljskišči v Ljubljani.) Moško učiteljskišče je v minolem letu obiskovalo 91 gojencev. Z dobrim uspehom je izvršilo nauke 62 gojencev, 26 jih mora delati ponavljalno skušnjo, 2 sta dobila slab red, 1 pa radi bolezni ni bil klasificiran. Po narodnosti je bilo 89 Slovencev in 2 Nemca. Zrelostno skušnjo je delalo 19 gojencev in 4 ekstermist, 15 jih je skušnjo prebilo, 5 jih bode skušnjo ponavljalo, 1 pa je bil reprobiran za 1 leto. Vadnico je obiskovalo 90 učencev, 76 Slovencev in 14 Nemcev. Žensko učiteljskišče je obiskovalo 177 gojenk, 141 Slovenk, 35 Nemk in 1 Poljakinja; 157 gojenk je izvršilo nauke z dobrim uspehom (mej njimi 37 z odliko), 18 jih mora skušnjo ponavljati, 2 sta dobili slab red. Zrelostno skušnjo je delalo 46 gojenk in 8 eksternistinj; 9 jih je skušnjo napravilo z odlike, 37 z dobrim uspehom, 4 jo bodo ponavljale, 2 sta odstopili, 2 pa sta bili reprobirani na jedno leto. Vadnico je obiskovalo 127 učenk, in sicer 84 Slovenk, 40 Nemk, 1 Hrvatice, 1 Italijanka in 1 francozinja. Otroški vrtec je obiskovalo 50 otrok.

(Bacili v črnilu.) Često se je že pripetilo, da se je kdo zbedel s peresom, ter si s črnilom zastropil kri, da mu je roka ali kaj drugega hudo oteklo. Sedaj je dognal profesor dr. Marpmann, da je v črnilu, sestavljenem iz rastlinskih tvarin, neštivilno bakterij ali mikrobov. Čim dalje je črnilo na zraku, toliko več mikrobov je v njem.

Pedagogični razgled.

(Ogrske državne šole.) Ogrsko naučno ministerstvo se je osvedočilo, da je v 22 okrajih nič manj nego 115 takšnih občin, v katerih je več nego 30 otrok sposobnih za šolo brez vsakega pouka. Ta nedostatek šol hoče minister odpraviti s tem, da tam, kjer ne more občina vsled svoje siromašnosti graditi šol, postavi šole država. Razven kurjave, poprave zgradb plača vse država. Te šole imajo se postaviti v teku treh let.

(Šole v Galiciji) so tako redke, da je bilo v preteklem letu 706.890 otrok brez pouka. Izmed 6341 učiteljskih mest je samo 3582 popolnjenih; 816 šol je popolnoma nerabnih. Učiteljska plača je v Galiciji, kakor znano, najslabša. Bog pomagaj revnemu ljudstvu!

(Na Švicarskem) imajo nekateri kantoni čudno navado. Tako plačuje kanton Aargav svoje pismonoše s 1400—1900 franki, med tem ko svojim učiteljem, ki so vsi dovršili učiteljske in izmed katerih jeden učiteljuje že 40 let, daje na leto le po 1500 frankov. In tako je tudi v drugih kantonih, Za Švico to ni častno!

(Na Nemškem) hočejo uvesti v šolah kot učni predmet tudi gospodinjstvo. V Nürnbergu se v vseh dekliških šolah že učé deklice tudi kuhati. — V Wiesbadenu je zdravnik Sturen preiskal zobe šolarjev. Izmed 1818 šolarjev imelo jih je 97,3% bolne zobe, povprečno vsak otrok izmed 22 zob vedno 6 bolnih, 7000 zob bilo je že odstranjenih. 2—3000 bilo bi še treba odstraniti, 5000 bi bilo še lahko ohraniti. — Res, za higijeno v šolah poučne številke. — Virtemberski učitelji prosili so vlado, naj jim dovoli, da smejo obiskovati univerzo, toda dovoljenja niso dobili. Da je ta prošnja bila na mestu, kaže učiteljstvo Saskonske, katero sme pohajati vseučilišča, a stoji tudi na mnogo višji stopinji od drugega nemškega učiteljstva.

(Na Angleškem) se učitelji drugače vzgajajo, kakor pri nas. Politika, ki je pri nas izključena, je tam jeden glavnih faktorjev. V seminarih čitajo gojenci velike politične liste. Ob določenih večerih se mladi politiki zberejo in pod vodstvom profesorja debatujejo o raznih političnih vprašanjih. Na predmet, o katerem je treba debatovati, pripravita se dva učenca. Jeden označi svetle, drugi temne strani predmeta. V debato smejo poseči konečno vsi dijaki. Nedavno so tudi o egiptskih odnošajih debatovali. Neki Egipčan je pri tem povedal, da Angleži niso in ne bodo nikoli v Egiptu priljubljeni. — Na Angleškem se tako ne vzgoje samo bolji govorniki od naših, ampak tudi bolji značaji.

(Finski) kmeti — starci se trudijo ob zimskih večerih z mladeniči in devami vred v šolah, da razširijo svoj duševni obzor. Kako pa pri nas?

(Predlitavske šole.) Po „Szkoli“ je v Predlitavskem:

	Členov dež. šol. sveta.	Deželnih nadz.	Šolskih okr.	Okrajnih nadz.
Na Češkem	33	11	93	80
v Galiciji	19	8	78	62
na Tirolskem	19	3	26	22
na Štajerskem	13	2	68	18
na Moravskem	20	6	38	47
na Niž. Avstriji.	22	7	28	29
v Dalmaciji	10	2	13	10
na Gor. Avstriji.	14	2	14	11
v Bukovini	13	1	10	11
na Koroškem	11	2	8	14
na Kranjskem	11	1	12	13
na Primorskem	15	2	14	15
v Solnograškem	10	2	5	3
v Šleziji	14	2	10	7
v Voralbergu	13	2	3	3
Skupaj	237	53	420	345

Ta pregled je vsestransko zanimljiv. Tako pripadejo na Štajerskem na 1 nadzornika 3—4 okraji, a na Koroškem sta po 2 nadzornika za 1 okraj.

(Volilno pravo podučiteljev in učiteljic.) Pri volitvah v okrajni šolski svet na Dunaju, bil je med drugimi tudi podučitelj izvoljen;

proti tej izvolitvi bil je oddan protest. Deželni šolski svet je razveljavil volitev, ker niti podučitelj niti podučiteljica nima pravice voljenim biti. Razven tega je deželni šolski svet izrekel, da se morejo tudi učiteljice izvoliti, kajti v zakonu ni nič razločka med volilnim pravom učitelja in učiteljice.

(Navpična pisava), radi katere se je nekdanj toliko in toliko črnila prelilo, je po nekem odloku češkega deželnega šolskega sveta popolnoma iz čeških šol izobčena.

(Strela) treščila je nedavno o pol 12. uri predpoludne v šolo v Ruski Rawi na Galiskem. Blisk je po zvoncu skočil v sobo, kjer je bilo 52 učencev, odtod na hodnik in v druge razrede napolnjene z otroki. Sobe so poškodovane, a učencem in učiteljem se ni ničesar zgodilo.

(Šola v vagonih.) V zapadnem Turkestanu ni še šol. Radi tega je ruska vlada ustrojila nekaj železniških voz, koji služijo za šole. Tudi učitelje za te šole je postavila. Te potovalne šole se ob določenih uri ustavijo na določenem kraju. Otroci pridejo v šolo. Po končanem pouku hiti „šola“ zopet dalje.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Armin Gradišnik, učitelj v Hrastniku, imenovan je nadučiteljem na ljudski šoli za celjsko okolico v Celju; gosp. Alojzij Trobiš, nadučitelj pri Sv. Jerneju, dobil je jednako mesto v Zdolah, gospod Josip Topolovšek, učitelj-voditelj, pa službo voditelja na novoustanovljeni ljudski šoli v Turjah. Kot definitivna učitelja sta nameščena: podučitelj v Št. Martina blizu Vurberga, gosp. Rudolf Kotzmuth v Zibiki, podučitelj v Vojniku gosp. Josip Brinar pa na slovenski šoli v Vojniku. Gospod Ivan Kramar, podučitelj na Zidanem mostu, dobil je podučiteljsko mesto na Vranskem, provizorična podučitelja g. Ivan Šerbak v Črešnovcah in gosp. Ivan Fras pri Sv. Andražu v Slov. gor. pa sta definitivno nameščena vsak na svojem mestu. Isto tako je postala definitivna na svojem mestu gospodičina Terezija Mihelič v Šoštanju. Gospod Makso Zemljčič, pomožni učitelj pri Sv. Martinu blizu Vurberga, imenovan je začasnim podučiteljem na novoustanovljeni šoli v Zatiški vasi. Novo umeščeni so učiteljski kandidati gospod J. Bizjak za podučitelja v Vojniku, gospod M. Slopšek za podučitelja v Dramljah, gosp. A. Lambert v Prožinu, učit. kandidatinja Marija Luknar pa za podučiteljico na novi šoli v Reki. — C. kr. deželni šolski svet kranjski je imenoval učitelja na Višnji gori, gosp. Jos. Verbiča, nadučiteljem v Litiji in gosp. Iv. Bartelja v Šmartnem pri Litiji nadučiteljem na isti šoli. Stalnimi učitelji so imenovani gg. Alojzij Gorjup za Postojino, Engelbert Kavčič za Semič, Iv. Cvirn za Tržič, Vinko Krek za Podrago, Fr. Borštnik

za Knežak, Jernej Črne za Šmartno pri Litiji. Dalje je deželni šolski svet dovolil, da gđ. Franica Žebre v Koprivniku in Amalija Vičič v Dobropolju menjata službi, gosp. Mihaelu Kosu v Homcu pa je dal za obisk dunajskega pedagogija dve leti dopusta.

Zahvala.

Ker mi ni mogoče, da bi se odzval vsem čestitkam, ki so mi došle širom slovenske domovine ob priliki imenovanja mojega za Celje, — zaključem tem potom vsem čestilec svojim: „Srčna Vam hvala!“

Hrastnik, začetkom avgusta mes. 1897. l.
Armin Gradišnik.

Št. 751.

Nadučiteljska, učiteljske in podučiteljske službe.

V celjskem političkem okraju je popolniti ta-le učna mesta definitivno eventualno tudi provizorično.

V konjiškem šolskem okraju.

1. Nadučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Jerneju, pošta Sv. Duh v Ločah, III. plač. razred.

2. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Št. Jerneju, pošta Sv. Duh v Ločah, III. plač. razred in prosto stanovanje.

V laškem šolskem okraju.

3. Mesto učitelja in šolskega voditelja za enorazredni ljudski šoli pri Sv. Miklavžu nad Laškim, III. plač. razred.

4. Učiteljsko mesto na 5razredni ljudski šoli v Hrastniku, III. plač. razred.

5. Podučiteljsko mesto na 3razredni ljudski šoli na Zidanem mostu, II. plač. razred.

Prošnjiki in prošnjice za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali zrelosti, učne usposobljenosti in pri onih, ki še niso v službi, tudi z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), z ozirom na mesto šolskega voditelja še vrh tega z dokazom usposobljenosti za subsidiarini pouk v katoliškem verouku, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 31. avgusta meseca 1897. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

V Celju, dne 28. julija meseca 1897. l.

Predsednik: Attoms s. r.

Št. 347.

Razpis natečaja.

(Podučiteljsko mesto.)

Na javni dvorazredni ljudski šoli III. plačilnega razreda s slovenskim učnim jezikom v Podčetrtku je umestiti s 16. dnem oktobra mes. t. l. podučiteljsko mesto definitivno ali provizorično.

Prošnjiki ali prošnjice naj vložijo svoje redno opremljene prošnje — pri prvem umeščenju tudi z dokazom avstrijskega državljanstva — potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 15. dne avgusta meseca 1897. l. pri krajnem šolskem svetu v Podčetrtku (Wind-Landsberg.)

Okr. šol. svet v Kozjem, dne 11. julija mes. 1897. l.

Št. 537

Razpis učiteljske službe.

Na mešani jednorazredni ljudski šoli s slovenskim učnim jezikom v Brezovici (občina Materija) popolniti je mesto učitelja-voditelja.

Plača in užitki, združeni s to službo, razvidni so iz deželne postave za Istro iz dne 14. decembra meseca 1888, dež. zak. št. 1 ex 1889.

Prositelji naj svoje pravilno opremljene prošnje podpisanim potom tekom 14 dni sem predložijo.

Volosko, dne 24. julija meseca 1897. l.

Predsednik: Fabiani.

Št. 1114.

Oglas.

Na dvorazredni ljudski šoli v Št. Martinu blizu Vurberga je umestiti pričetkom prihodnjega zimskega tečaja mesto podučitelja, oziroma podučiteljice definitivno ali tudi provizorično. Razun dohodkov po III. plač. razredu ima dotičnik še prosto stanovanje (1 sobo). Prošnjiki oziroma prošnjice za to mesto naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti eventualno tudi učne usposobljenosti, in če do sedaj niso bili še nameščeni, tudi z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) opremljene prošnje najkasneje do 25. dne avgusta mes. 1897. l. pri krajnem šolskem svetu Št. Martinu blizu Vurberga.

Okrajni šolski svet v Mariboru, dne 26. julija meseca 1897. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 gld. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 65 snopičev.

„Knjižnica za mladino“

Doslej sta izšla dva letnika po 12 snopičev, torej skupaj 24 snopičev. Cena letniku je 2 gld. 40 kr., posameznim snopičem pa 25 kr. — Naročila sprejema „Gorička tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se pa dobé v prodajalnici Marije Pristernik, Tegetthoffstrasse št. 13.

Higtj. o. kr. priv. šolske klopi in dovoljenja za njih ponarejanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroko. V Kamnici pri Mariboru. Iv. Weixl, nadač.

Tovariši in tovarišice, kupujte in naročujte „Knjižnico za mladino“!

Vsebina. I. IX. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Celju. — II. O negovanju očesa (Sim. Meglič.) — III. Nekaj iz prirodopisja. (V. Pulko.) (I.) — IV. Slovstvo. (Novosti.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in razne vesti. — VII. Natečaji in inserati.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.